

ชื่อเรื่อง	ปัญหาทางกฎหมายในการมีส่วนร่วมจัดการป่าบุงป่าทาม ศึกษากรณี วนอุทยานโกสัมพี อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ผู้วิจัย	ศุภวุฒิ โมกข์เมธากุล
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปีที่พิมพ์	๒๕๕๖

บทคัดย่อ

ในประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่ประกอบด้วยป่าชายเลน ป่าพรุ หนอง บึง สบู่ ทุ่งนา ทะเลสาบ และแม่น้ำ กระจุกกระจายอยู่ทั่วประเทศไทย มีเนื้อที่รวมทั้งหมด ประมาณ ๒๑.๖๓ ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ ๖.๗๕ ของประเทศไทย และในจำนวนนี้มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ ๖๑ แห่ง ระดับชาติ ๔๘ แห่ง พื้นที่ชุ่มน้ำถือเป็นระบบนิเวศที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่ในปัจจุบันพื้นที่ป่าและพื้นที่ชุ่มน้ำถูกคุกคามจากการบุกรุก และการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าเป็นหนึ่งในภัยคุกคามที่ส่งผลให้เกิดการสูญเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพ ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

วิจัยฉบับนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาถึงกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าบุงป่า ทาม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการ วิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบกับการศึกษาวิจัยภาคสนาม ได้แก่ ป่าบุงป่าทาม วนอุทยานโกสัมพี อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และร่วมแสดงความคิดเห็น จากการศึกษา พบว่า กฎหมายขาดประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ป่าบุงป่าทาม เพราะกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นและใช้บังคับมาเป็นเวลานาน, กฎหมายมุ่งรองรับบทบาทขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมากกว่าคุ้มครองทรัพยากรป่าบุงป่าทาม, การกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลซึ่งขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น, มติคณะรัฐมนตรี กำหนดให้มีหน่วยงานหลักที่ เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ตลอดจนการประสานงานที่ล่าช้าได้ ส่งผลให้การดำเนินงานขาดศักยภาพในการบังคับใช้ ตลอดจนป่า บุงป่าทามในเขตวนอุทยานโกสัมพี อำเภอกอสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ยังมีได้มีการขึ้นทะเบียน จัดลำดับความสำคัญให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น จึงเสนอให้ปรับปรุงแก้ไข กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรป่าบุงป่า ทามที่เสียหาย โดยคำนึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน, ภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรกำหนดหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชน ท้องถิ่นดั้งเดิม ให้มีความชัดเจน และสามารถเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็นตลอดจนการลงมือปฏิบัติ

เพื่อการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นที่ป่าบุงป่าทามได้จริง,ควรมีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนเพื่อการบริหารจัดการป่าบุงป่าทามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และควรมีการจัดแบ่งประเภทป่าบุงป่าทามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในแต่ละจังหวัดให้ชัดเจน ว่าเป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทใด เพื่อจะได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนตามอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention) อันจะได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ต่อไป

คำสำคัญ : ปัญหาทางกฎหมาย,การมีส่วนร่วม, พื้นที่ชุ่มน้ำ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มมส

TITLE Legal Problems in Participating Management in Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) ; the Study Case of Kosumpee National Park, Kosumpisai District, MahaSarakham Province

AUTHOR Mr. Suphawut Mokmethakul

UNIVERSITY Mahasarakham University

DATE 2013

ABSTRACT

Thailand wetland consists of mangrove swamp, swamp forest, willow swamp, lake and rivers around the country. The total areas cover approximately 21.63 hectares or 6.75 percents of the total area of the country. This consists of the 61 wetland areas with significance at international level and 48 areas of national level significance. The wetland area is considered ecological crucial in economic, social and environmental aspects. Nowadays, forest and wetland areas have been invaded and occupied. Deforestation is one of the threats that harmfully cause biological deterioration mainly from the continual invasion for farming purpose.

This research aimed to investigate laws and regulations related to resource management in Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) by using the participation from community and local administration organizations. This qualitative research employed a field survey at Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest), Kosumpee Park, Kosumpisai District, Maha Sarakham Province, interviews and group discussion participated by the relevant parties. The results of the research revealed that the applicable laws fail to conserve Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) since the laws were legislated long time ago. The laws seemed to support roles and acts of the local administration organizations more than to protect the natural resources while the legislation lacked of public participation; moreover, the government resolution assigned several parties to take part in management but this caused an ambiguity in management and delay in cooperation. Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) , Kosumpee Park, Kosumpisai District, Maha Sarakham Province had not been registered their significance to the local community level. Thus, the resolutions

proposed to the legal conflicts were to set up standards to improve the destroyed area in Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) by receiving community, local people, governmental parties and local administration participation. The regulations to invoke participation from these parties should be described clearly encouraging real participation and practical actions to conserve, develop and improve Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest). The policy of Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) management fund raising should be promoted in the Northeast region. Type of the wetland area in Pa Boong Pa Tarm (Flood Plain Forest) should be obviously identified in order to register the park in accordance with the Ramsar Convention.

Key Words : Legal Problems, Participation, wetland

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง